

Верховний
Суд

Способи захисту у корпоративних спорах

Олена КІБЕНКО,
суддя Верховного Суду
Д.Ю.Н.

Усеукраїнський семінар “Корпоративні спори:
актуальна судова практика та проблемні
питання розгляду спорів цієї категорії”

онлайн, 08.03.2024

Неналежний та
неефективний –
чи є різниця ?

Неналежні способи захисту

- Визнання недійсним договору купівлі-продажу частки у разі порушення переважного права
- Визнання недійсним рішення загальних зборів, скасування запису у реєстрі

Належні способи захисту

- Переведення прав і обов'язків покупця
Постанова ВП ВС від 01.06.2021 у справі № 910/2388/20
Постанова КГС ВС від 24.11.2021 у справі № 925/1130/20
- Визначення розміру статутного капіталу товариства та розмірів часток учасників у такому товаристві АБО стягнення (витребування з володіння) з відповідача частки (частини частки) у статутному капіталі такого товариства
Постанови ВП ВС від 22.10.2019 у справі №923/876/16, від 17.12.2019 у справі №927/97/19, від 18.03.2020 у справі №466/6221/16-а, від 01.04.2020 у справі №813/1056/18;
Постанови КГС ВС від 18.05.2022 у справі № 914/1191/20, від 28.09.2022 у справі № 910/4277/21

Не вирішує спір
остаточно /
є потреба у
поданні нових
ПОЗОВІВ

Неефективний
спосіб захисту
корпоративних
прав

Не відновлює
права позивача

Порушує права (інтереси)
третіх осіб (найчастіше -
учасників юридичної особи,
добросовісних набувачів),
баланс інтересів

- ❑ Заявлено вимогу про визнання недійсним рішення загальних зборів юридичної особи, яке було реалізовано у формі укладення договору дарування. Тобто обрано неналежний спосіб захисту у вигляді вимоги про визнання недійсним саме такого рішення, а не договору, який був укладений на виконання такого рішення.
- ❑ Водночас вимога про визнання недійсним договору дарування була розглянута судами у межах цієї ж справи за позовом юридичної особи (у порядку цивільного судочинства), за наслідками чого у позові було відмовлено, а зазначений договір не було визнано недійсним.
- ❑ Задоволення позовних вимог про визнання недійсним рішення загальних зборів призведе до фактичного перегляду КГС ВС остаточного рішення КЦС ВС у цій же справі.

Використання
неналежного способу
захисту корпоративних
прав як спосіб
перегляду остаточного
рішення іншого суду
(забезпечення
принципу *res judicata*)

Постанова КГС ВС
від 23.02.2022 у справі
№ 761/7299/17

Обрання неефективного способу захисту з метою створити підстави для подальшого звернення з іншим позовом або преюдиційну обставину чи доказ для іншого судового провадження

Постанова КГС ВС
від 21.06.2023 у справі
№ 912/318/22

- ❑ Скаржниця заявила позовну вимогу про **визнання недійсним вже виконаного договору купівлі-продажу частки** у статутному капіталі юридичної особи, стороною якого вона не є.
- ❑ **Визнання правочину недійсним не з метою домогтися відновлення власного порушеного права (та / або інтересу) у спосіб реституції, що застосовується між сторонами такого правочину, а з метою створити підстави для подальшого звернення з іншим позовом або преюдиційну обставину чи доказ для іншого судового провадження суперечать завданням господарського (цивільного) судочинства, наведеним у ч.1 ст.2 ГПК України.**
- ❑ **Окреме заявлення позовної вимоги про визнання виконаного / частково виконаного договору недійсним без вимоги про застосування наслідків його недійсності не є ефективним способом захисту, бо не призводить до поновлення майнових прав позивача**

- ❑ Заявлено вимогу про визнання недійсним договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі та припинення між відповідачами правовідносин, що виникли на підставі договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі.
- ❑ Скаржниця вважає себе власницею частки у розмірі 100% статутного капіталу ПП, яка вибула з її володіння через низку дій відповідачів. Ця частка на момент звернення з позовом відповідно до даних ЄДР належала третій особі.
- ❑ Визнання недійсним оспорюваного договору призведе до повернення частки у розмірі 50% у власність саме третьої особі, а не позивачки, що не відновить її прав, щодо порушення яких вона стверджує.
- ❑ Належним способом захисту є звернення до володільця частки з позовом про витребування частки із чужого незаконного володіння.

«Подвійний» продаж частки:
визнання договору недійсним не відновить прав позивачки

Постанова КГС ВС
від 18.05.2022 у справі
№ 914/1191/20

Верховний
Суд

Визначення розміру капіталу та часток учасників

Обрання неефективного способу захисту, що порушуватиме права та охоронювані законом інтереси інших учасників юридичної особи

Постанова КГС ВС
від 14.06.2023 у справі
№ 686/26335/21

- ❑ Заявлено позов про визначення розміру статутного капіталу товариства та розмірів часток учасників товариства. Відповідачами за таким позовом є господарське товариство та особи - учасники товариства; позовних вимог до ТОВ позивачка не заявила, а також вона не була і не є його учасником.
- ❑ На момент розгляду справи склад учасників ТОВ відрізняється від складу учасників, який існував на дату укладення договору, то обраний позивачкою спосіб захисту є неефективним.
- ❑ Застосування наслідків недійсності правочину змінить склад учасників товариства, відбудеться перерозподіл належних їм часток в статутному капіталі, що порушуватиме права та охоронювані законом інтереси інших учасників ТОВ, які набували права на частку у товаристві на законних підставах.

- ❑ Позивач обрав правильний спосіб захисту (визначення розміру статутного капіталу та часток учасників), але невірно сформулював свої позовні вимоги, без урахування тих змін у розмірі статутного капіталу та складі учасників, які відбулися після його виключення, а відповідно без урахування прав та інтересів інших учасників товариства.
- ❑ Для урахування балансу інтересів позивач мав би просити суд збільшити розмір статутного капіталу, який існував на момент звернення до суду з позовом, на розмір своєї частки і, залежно від номінального розміру частки кожного учасника у гривнях, визначити новий розмір часток учасників у відсотках (який для кожного учасника був би меншим).
- ❑ Спосіб захисту, який обрав позивач (повернення до стану, який існував на момент його виключення), має наслідком позбавлення інших учасників товариства їх часток у статутному капіталі (повністю або частково).

Обрання способу захисту, що порушуватиме права та охоронювані законом інтереси інших учасників юридичної особи

Постанова КГС ВС
від 31.08.2022 у справі
№ 924/700/21

—
Верховний
Суд

Чи може визначення судом розміру статутного капіталу та часток учасників призводити до втрати учасниками товариства права на частку?

95. Втрата права власності на частку і статусу учасника за рішенням суду можлива лише у випадках витребування частки із чужого незаконного володіння або переведення на позивача прав та обов'язків покупця частки. Такий спосіб захисту прав позивача як визначення розміру статутного капіталу та часток учасників не може призводити до втрати іншими учасниками товариства права власності на їх частки та статусу учасників (корпоративних прав), тобто до фактичного виключення учасників з товариства.

66. Як було зазначено, у цій справі не було встановлено, що учасники ТОВ "Люкс-Рейзен" набули прав на належні їм частки у статутному капіталі товариства у спосіб, що суперечить закону, статуту товариства або із порушенням прав чи законних інтересів інших осіб.

Постанова ВС від 31.08.2022 у справі № 924/700/21

Верховний
Суд

Ухвалою ВС від 21.02.2023 справа №907/922/21 передана на розгляд палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у зв`язку з необхідністю відступити від висновку Верховного Суду, який викладено у постанові від 31.08.2022 року у справі №924/700/21

Верховний
Суд

Проблемні питання при такому способі захисту

- чи може суд іншим чином визначити розмір статутного капіталу та часток, аніж просив позивач (вихід за межі позовних вимог);
- статус інших учасників товариства (чи є відповідачами, якщо у разі задоволення позовних вимог їм повертається частка, чи позивач може таким чином формулювати позовні вимоги);
- чи завжди можна відновити стан, який існував на момент виключення учасника чи втрати ним права на частку?

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

20. Корпоративна Палата має надати відповіді на такі питання:
- 1) чи є предметом доказування у спорі з учасником, якого було виключено з товариства з обмеженою відповідальністю, обставини, що стосуються порядку набуття таким учасником права на частку в статутному капіталі товариства до його виключення?
 - 2) чи є запис в Реєстрі достатньою підставою для встановлення розміру частки учасника товариства у спорі, що виник внаслідок виключення такого учасника з товариства?
 - 3) чи слід вважати, що спадкоємці мажоритарного учасника товариства набули корпоративні права автоматично?
 - 4) чи є належним способом захисту порушеного права учасника, що був виключений з товариства, визнання складу колишніх учасників та статутного капіталу у розмірі, який існував до ствердженого порушення прав?
 - 5) як співвідносяться між собою виключна компетенція загальних зборів товариства з обмеженою відповідальністю щодо виключення учасника (перерозподіл часток між учасниками) та право суду захищати права та інтереси учасників товариства у спосіб, визначений законом?

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

- 6) чи є ухвалення судом рішення про визначення розміру статутного капіталу та часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю втручанням у виключну компетенцію загальних зборів учасників товариства?
- 7) чи є витребування (переведення прав) частки єдино можливим способом захисту прав позивача - колишнього учасника, що був виключений, у спорі з учасниками, які вступили до товариства після виключення позивача?
- 8) які обставини повинні бути встановлені судом для того, щоб ухвалити рішення про визначення розміру статутного капіталу та часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю, якщо таке рішення може призвести до припинення участі у товаристві учасників, які вступили до нього?
- 9) чи є підстави для відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду від 31 серпня 2022 року у справі № 924/700/21

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі
№ 907/922/21

- 1) чи є предметом доказування у спорі з учасником, якого було виключено з товариства з обмеженою відповідальністю, обставини, що стосуються порядку набуття таким учасником права на частку в статутному капіталі товариства до його виключення?

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

74. Інші підстави для виключення закон не передбачав, тому обставини, що стосуються порядку набуття учасником права на частку в статутному капіталі товариства не є предметом доказування в спорі між учасником, якого було виключено з товариства з обмеженою відповідальністю, та іншими учасниками, що вступили в товариство та брали участь в прийнятті рішення. Такі обставини не підлягають встановленню при ухваленні судового рішення щодо оскарження виключення учасника з Товариства.

75. Це означає, що учасники Товариства і саме Товариство не можуть ставити під сумнів обставини, що мали місце до прийняття рішення про виключення, що оскаржується, і заперечувати проти того, що Позивачка була у складі учасників Товариства. Такі заперечення не узгоджуються з суттю прийнятого рішення про виключення

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі №
907/922/21

2) чи є запис в Реєстрі достатньою підставою для встановлення розміру частки учасника товариства у спорі, що виник внаслідок виключення такого учасника з товариства?

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

82. Відповідно до конкретних обставин вимога суду до Позивачки доводити достовірність відомостей з Реєстру унеможливила розгляд судом її аргументів щодо законності виключення зі складу Товариства, чим було порушено її право на доступ до суду з питання оскарження рішення загальних зборів.

83. Підсумовуючи викладене, Корпоративна Палата зазначає, що у спірних правовідносинах запис в Реєстрі є достатнім доказом розміру частки учасника товариства, який був виключений з товариства. Такий учасник не має обов'язку доводити, що розмір його частки на момент виключення відповідав запису в Реєстрі.

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

Щодо способу захисту

98. Якщо після прийняття оскаржуваного рішення зборами товариства до державного реєстру вносилися зміни, зокрема, щодо складу засновників (учасників), розміру їх часток, розміру статутного капіталу, а наявний склад учасників товариства відрізняється від складу учасників, який прагне відновити позивач, у разі задоволення позову судове рішення з огляду на баланс інтересів усіх учасників буде стосуватися та впливати на права та інтереси інших учасників. Задоволення вимог про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників товариства, яким виключено учасника зі складу учасників товариства, не може бути підставою для внесення змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, відповідно не матиме наслідком відновлення становища позивача, яке існувало до прийняття оспорюваного рішення загальних зборів. Такий спосіб захисту є неефективний (пункти 5.22, 5.23 постанови Верховного Суду від 16 листопада 2021 року у справі № 924/1304/20).

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

Щодо способу захисту

100. Якщо розмір статутного капіталу товариства, склад учасників не змінювалися, то визнання судовим рішенням недійсним рішення загальних зборів та статуту, а також скасування реєстраційного запису поновило би права позивача. Таке судове рішення підлягає виконанню відповідно до статті 25 Закону "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань" (пункт 49 постанови Верховного Суду від 26 жовтня 2022 року у справі № 912/2620/21).

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

Ключові висновки

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 907/922/21

- Відповідачами мають бути ті учасники, які у разі задоволення позовних вимог можуть бути позбавлені часток у статутному капіталі (постанова ВП ВС від 22 жовтня 2019 року у справі № 923/876/16)
- Суд, визначаючи розмір статутного капіталу та часток учасників, може «виключати» існуючих учасників зі складу товариства (але може «додати» лише позивача); відступ від висновків у справі «Люкс Райзен» про те, що учасник може втратити частку лише при витребуванні в нього частки та переведенні на нього прав та обов'язків покупця;
- Позивач, обираючи правильний спосіб захисту (визначення розміру статутного капіталу та часток учасників), має формулювати свої позовні вимоги з урахуванням змін у розмірі статутного капіталу та складі учасників, які відбулися після його виключення, прав та інтересів інших учасників товариства (пункт 49 постанови Верховного Суду від 31 серпня 2022 у справі № 924/700/21).

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі №925/200/22 (стягнення додаткового вкладу)

115. Підсумовуючи викладене, Корпоративна палата виснувала:

- (1) рішення про збільшення статутного капіталу, що було прийнято до набрання Закону України від 06.02.2018 № 2275-VIII "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", не є підставою для вимог щодо його примусового виконання, оскільки зобов'язання учасника зробити додатковий внесок у статутний капітал - є добровільним зобов'язанням майнового характеру, вимога в якому не може бути захищена в судовому (примусовому) порядку;
- (2) якщо учасник не вніс (неповністю вніс) додатковий внесок на виконання такого рішення, він не може бути зобов'язаний до цього судом. Однак він несе солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства перед кредиторами у межах вартості невнесеної частини вкладу, і має обмеження на виплати дивідендів. Цей обов'язок виникає внаслідок того, що рішення про збільшення статутного капіталу було затверджено, а зміни до статуту товариства було зареєстровано без урахування фактично внесених учасниками додаткових вкладів і надалі не приведено у відповідність, що впливає на права та інтереси інших осіб (кредиторів товариства, інших учасників та товариства);
- (3) стаття 18 чинного Закону України від 06.02.2018 № 2275-VIII "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" не застосовується до рішень загальних зборів про збільшення статутного капіталу, що були прийняті до набрання чинності цим Законом.

Верховний
Суд

Постанова КП від 11.12.2023 у справі № 925/200/22 (стягнення додаткового вкладу)

Окрема думка:

товариство має право на стягнення додаткового вкладу, якщо до фактичного внесення учасниками додаткових вкладів вже ухвалено рішення про внесення змін до статуту, відбулася державна реєстрація цих змін (збільшеного статутного капіталу) і учасник з вже має у власності збільшену частку (вказану у статуті та ЄДР), що було можливо за Законом «Про господарські товариства» (ст. 18 Закону «Про ТОВ та ТДВ» змінила цей порядок). Учасник взяв на себе це зобов'язання, коли проголосував на зборах за відповідні зміни до статуту.

—
Верховний
Суд

Звільнення директора без рішення загальних зборів ТОВ

1. Постанова ВП ВС від 06.09.2023 у справі №127/27466/20.
2. Окремі думки.
3. Чи вирішено проблему?

Верховний
Суд

Корпоративні відносини превалюють над трудовими

8.20. При цьому Велика Палата Верховного Суду враховує, що позовні вимоги про визнання трудових правовідносин припиненими, або про звільнення, або про припинення трудових правовідносин та / або правовідносин представництва у такому спорі спрямовані насамперед на припинення правовідносин з управління, які існують між директором та товариством.

Верховний
Суд

Звільнення директора товариства – превалюють норми корпоративного, а не трудового законодавства

8.21. ... Велика Палата Верховного Суду відступає від висновків Верховного Суду про застосування в подібних правовідносинах положень законодавства про працю, зокрема, статті 38 КЗпП України, викладених у постановах від 24.12.2019 у справі № 758/1861/18, від 17.03.2021 у справі № 761/40378/18 та від 19.01.2022 у справі № 911/719/21, зокрема, в частині тверджень про те, що відповідно до трудового законодавства України керівник товариства (директор), як і будь-який інший працівник, має право звільнитися за власним бажанням, попередивши власника або уповноважений ним орган про таке звільнення письмово за два тижні, а також про те, що визначальним при вирішенні справ цієї категорії є не перевірка дотримання керівником юридичної особи порядку скликання загальних зборів учасників товариства, а волевиявлення працівника на звільнення з роботи та дотримання ним процедури звільнення, передбаченої частиною першою статті 38 КЗпП України.

Постанова ВП ВС від 06.09.2023 у справі № 127/27466/20.

Верховний
Суд

8.22. Частиною тринадцятою статті 39 Закону № 2275-VIII передбачено, що повноваження одноосібного виконавчого органу чи голови колегіального виконавчого органу можуть бути припинені або він може бути тимчасово відсторонений від виконання своїх повноважень **лише шляхом обрання нового одноосібного виконавчого органу чи голови колегіального виконавчого органу або тимчасових виконувачів їхніх обов`язків.**

Верховний
Суд

Звільнення директора товариства – директор має скликати збори

8.31. Директор для припинення своїх повноважень як одноосібного виконавчого органу за своєю ініціативою мав скликати загальні збори учасників Товариства (пункт 1 частини першої, частина сьома статті 31 Закону № 2275-VIII) з включенням до порядку денного питання про припинення своїх повноважень шляхом обрання нового директора або тимчасового виконувача його обов'язків (частина тринадцята статті 39 Закону № 2275-VIII), оскільки вирішення цього питання належить до виключної компетенції загальних зборів учасників Товариства (частина перша статті 99 ЦК України, пункт 7 частини другої статті 30 Закону № 2275-VIII, підпункт «є» пункту 8.5 Статуту).

Постанова ВП ВС від 06.09.2023 у справі № 127/27466/20.

Верховний
Суд

10. Висновок щодо застосування норм права

10.1. Створення (обрання) виконавчого органу товариства відбувається за рішенням загальних зборів учасників товариства (частина перша статті 99 ЦК України, пункт 7 частини другої статті 30 Закону № 2275-VIII) або в окремих випадках - наглядової ради товариства (частина друга статті 38 Закону № 2275-VIII). Це рішення породжує між особами, яких воно стосується, корпоративні відносини, у яких обрана особа наділяється повноваженнями з управління.

Ці корпоративні відносини також є підставою для виникнення відносин представництва товариства перед третіми особами, а також трудових відносин, що регулюються законодавством про працю, та виникають у зв'язку з укладенням в установленому порядку (частина дванадцята статті 39 Закону № 2275-VIII) з одноосібним виконавчим органом (членом колегіального виконавчого органу) трудового договору (контракту).

Водночас саме відносини з управління товариством, у яких директору надані відповідні повноваження, за здійснення яких він несе встановлену законом відповідальність, становлять основу відносин між товариством та цією особою.

Верховний
Суд

Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду Мартєва С. Ю., Воробйової І. А., Желєзного І. В., Прокопенка О. Б., Шевцової Н. В.:

21. По-перше, трудові спори розглядаються комісіями по трудових спорах і місцевими загальними судами.

22. Такий порядок розгляду трудових спорів, що виникають між працівником і роботодавцем, застосовується незалежно від форми трудового договору (частини перша і друга статті 221 КЗпП України).

Верховний
Суд

Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду Мартева С. Ю., Воробйової І. А., Железного І. В., Прокопенка О. Б., Шевцової Н. В.:

25. По-друге, відповідно до пункту 3 частини першої статті 20 ГПК України господарські суди розглядають справи у спорах, що виникають з корпоративних відносин, в тому числі у спорах між учасниками (засновниками, акціонерами, членами) юридичної особи або між юридичною особою та її учасником (засновником, акціонером, членом), у тому числі учасником, який вибув, пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності такої юридичної особи, крім трудових спорів.

Верховний
Суд

Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду Мартєва С. Ю., Воробйової І. А., Желєзного І. В., Прокопенка О. Б., Шевцової Н. В.:

31. По-п`яте, спір має бути між учасниками (засновниками, акціонерами, членами) юридичної особи або між юридичною особою та її учасником (засновником, акціонером, членом), у тому числі учасником, який вибув.

32. По-шосте, стаття 20 ГПК України містить певне обмеження - спір не має бути трудовим.

33. Жодному із цих трьох критеріїв спір у справі, яка переглядається, не відповідає.

Верховний
Суд

Окрема думка суддів К. М. Пількова, І. В. Ткача

14. Виснувавши про те, що за встановленими в цій справі обставинами Директор не дотримався вимог частини третьої статті 32 Закону № 2275-VIII та пункту 8.6.4 статуту Товариства, якими визначено обов'язковість повідомлення учасників Товариства не менше ніж за 30 днів до запланованої дати проведення загальних зборів, Велика Палата не відповіла на питання про те, що мало б наслідком виконання Директором цих умов: (1) припинення його повноважень у день, коли мали б відбутись збори, або (2) виникнення у нього права вимагати припинення своїх повноважень у загальних зборів.

Верховний
Суд

Окрема думка суддів К. М. Пількова, І. В. Ткача

12. В контексті наведеного слід погодитись з доводами колегії суддів КГС ВС, викладеними в ухвалі про передання цієї справи на розгляд Великої Палати, про те, що припинення повноважень директора без призначення іншої особи на цю посаду може призвести до блокування діяльності товариства, а його зміна повинна супроводжуватися призначенням нового директора або особи, яка здійснюватиме повноваження керівника.

Верховний
Суд

Окрема думка суддів К. М. Пількова, І. В. Ткача

14. Виснувавши про те, що за встановленими в цій справі обставинами Директор не дотримався вимог частини третьої статті 32 Закону № 2275-VIII та пункту 8.6.4 статуту Товариства, якими визначено обов'язковість повідомлення учасників Товариства не менше ніж за 30 днів до запланованої дати проведення загальних зборів, Велика Палата не відповіла на питання про те, що мало б наслідком виконання Директором цих умов: (1) припинення його повноважень у день, коли мали б відбутись збори, або (2) виникнення у нього права вимагати припинення своїх повноважень у загальних зборів.

Верховний
Суд

Звільнення директора товариства – проблемні питання лишаються

- подальші дії директора, якщо учасники не з'явилися на збори або не ухвалили рішення про припинення його повноважень;
- з якої дати припиняються повноваження директора у разі його звільнення за рішенням суду;
- яка особа зазначається в ЄДР як керівник товариства (працівник - виконуючий обов'язки або кінцевий бенефіціарний власник) у разі задоволення судом позовної вимоги про припинення трудових відносин з директором

Ухвала ВС від 08.02.2023 у справі № 127/27466/20

Верховний
Суд

Звільнення директора товариства – проблемні питання лишаються

Має бути законодавче вирішення цієї проблеми:

- Зміни до ст. 20 ГПК (віднесення цієї категорії спорів до юрисдикції господарських судів)
- Встановлення порядку припинення відносин з керівником у випадку, коли це питання не вирішено загальними зборами

Верховний
Суд

Розірвання договору купівлі-продажу ЧАСТКИ

- Постанова ВП ВС від 08.09.2020 у справі №916/667/18 (якщо покупець **не оплатив частку**, то належний спосіб захисту не розірвання договору купівлі-продажу, а стягнення заборгованості – ст. 692 ЦК)
- У постановах від 12.11.2020 у справі №902/66/20, від 16.12.2020 у справі №916/2475/19, від 06.04.2021 у справі №910/14092/19, від 01.06.2021 у справі №911/796/20 – продубльований цей висновок (хоча йшлося про продаж частки в кредит)
- Постанова КП від 07.10.2021 у справі № 925/1382/19 - якщо покупець прострочив оплату товару, **проданого в кредит**, продавець має право вимагати повернення неоплаченого товару (ч.4 ст.694 ЦК). У такому випадку позивач має заявляти позовні вимоги про розірвання договору купівлі-продажу, повернення частки та визначення розміру статутного капіталу і часток учасників або витребування частки, а не про визнання недійсним рішення загальних зборів товариства та скасування реєстраційних дій (записів).

Верховний
Суд

Розірвання договору купівлі-продажу частки

Постанова КП від 06.07.2022 у справі № 902/66/20

- Такий спосіб захисту як розірвання договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства, що вже виконаний з боку продавця, який передав товар (частку), і частково виконаний з боку покупця, який прийняв товар (частку), **здійснив її часткову оплату (основну частину) і в подальшому відчужив її третім особам**, не направлений на відновлення порушеного майнового права продавця, оскільки повернення товару відповідно до правил ч. 4 ст. 694 ЦК України є неможливим у зв'язку з відсутністю товару (частки) у власності покупця та, відповідно, є неналежним способом захисту.
- Спосіб захисту, який належним чином захистить право продавця на отримання коштів, відповідає позовна вимога про стягнення недоотриманих коштів.

Дякую за увагу!

okibenko@supreme.court.gov.ua